

LAPSIT KULTTA

**ROMY
HAUSMANN**

WSOY

»Klaustrofobinen,
kauhistuttava ja
raivokkaan vetävä.»

– **Daily Mail**

**ROMY
HAUSMANN
LAPSIKULTA**

SUOMENTANUT VEERA KASKI

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

SAKSANKIELINEN ALKUTEOS

Liebes Kind

Copyright © 2019 dtv Verlagsgesellschaft mbH & Co. KG, Munich/Germany

Suomenkielinen laitos © Veera Kaski ja WSOY 2022

Hemingway-lainaukset sivulla 132 suomentanut Kalevi Nytytäjä.

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

ISBN 978-951-0-47726-7

PAINETTU EU:SSA

Caterinalle, tietenkin

»Mikään ei ole surullisempaa kuin harhakuvan kuolema.»

ARTHUR KOESTLER

Opiskelija kadonnut Münchenissä

L.R., München – Poliisi pyytää havaintoja opiskelija Lena Beckistä, 23. Münchenissä, Haidhausenin kaupunginosassa asuva Beck nähtiin viimeksi torstain vastaisena yönä Maxvorstadtissa yliopiston lähistöllä juhlissa, joissa hän muiden juhlavieraiden mukaan viipyi noin kello viiteen asti aamulla. Kotimatkalta Beck soitti vielä ystävälleen, mutta

sen jälkeen hänen matkapuhelimensa on ollut kiinni. Poliisin perjantaiset etsinnät Münchenin suurkaupunkialueella eivät tuottaneet tulosta. Lena Beck on 165 cm pitkä, ruumiinrakenteeltaan siro, ja hänellä on vaaleat, olkapäille ulottuvat hiukset. Viimeksi hänellä oli yllään hopeanvärinen toppi, mustat farkut, mustat saappaat ja tummansininen päällystakki.

Ensimmäisenä päivänä minulta menee ajantaju, oman-
arvontunto ja yksi poskihammas. Niiden sijasta minulla on
nyt kaksi lasta ja kissa. Nimet olen unohtanut, paitsi kissan,
se on Tinky-neiti. Mieskin minulla on. Pitkä, harmaasilmäi-
nen, lyhyet tummat hiukset. Vilkuilen miestä silmänurkastani
istuessani kauhtuneella sohvalla hänen kainalossaan. Käden
otteessa yläselkää alas levittäytyvät ruhjeet tykyttävät, kuin
niillä jokaisella olisi oma sydän. Otsan viiltohaava kirveltää.
Vähän väliä silmissäni mustenee tai välkkyä valkoisia sala-
moita. Yritän vain hengitellä.

En osaa sanoa, onko oikeasti ilta, vai onko mies vain päät-
tänyt niin. Ikkunat on ruuvattu peittoon eristelevyillä. Tämä
mies säätää yön ja päivän. Niin kuin Luoja Kaikkivaltias.
Uskottelen itselleni, että olen selvinnyt jo pahimmasta, vaikka
aavistankin, että pian siirrymme yhdessä vuoteeseen. Lapsilla
on jo yöpuku päällä. Poika on alkanut kasvaa omastaan ulos,
mutta tytön hihat roikkuvat pitkälle ranteiden yli. Lapset ovat
parin askeleen päässä sohvasta lattialla polvillaan, kämmenet
vasten kamiinan kyljen lämpöä. Tuli on hiipunut mustaksi
röykkiöksi, jossa hehkuu enää jokunen punainen kiilusuoni.
Täysin kieroutuneeseen asetelmaan solisee iloisten, kirkkai-
den lapsenäänten pälpätys. Sanoista en saa selvää. Lasten puhe
kantautuu korviini kuin paksun vanukerroksen läpi samalla
kun mietin, miten saan heidän isänsä hengiltä.

Onnettomuusyö

Hannah

Alku on helppo. Suoristan selkäni, hengitän syvään. Kapuan ambulanssiin, ja se lähtee ajamaan. Kerron oranssitakkisille miehille äidin nimen ja että hänen veriryhmänsä on AB-. AB-on veriryhmistä harvinaisin, ja sen ominaisuus on, ettei veri sisällä vasta-aineita A- tai B-tyypin verta kohtaan. Äidille voi siis antaa kaikkien muidenkin veriryhmien verta. Tiedän sen, koska olemme oppitunneilla jo puhuneet veriryhmistä. Ja koska se lukee paksussa kirjassa. Luulen, että olen tehnyt kaiken oikein. Vasta kun ajattelen vahingossa veljeäni, tunnen että oikea polvi alkaa täristä. Jonathania varmasti pelottaa ilman minua.

Keskity, Hannah. Sinä olet jo iso tyttö.

Ei, tänään olen pieni ja tyhmä. On kylmä, on liian kirkkaat valot, kuuluu piippauksia. Kysyn, mikä piippaa, ja yksi oranssitakkisista miehistä sanoo: »Se on sinun äitisi sydän.»

Ei äidin sydän ole koskaan ennen piipannut.

Keskity, Hannah.

Ambulanssi heilahtelee, suljen silmät. Äidin sydän piippaa. Äiti kirkaisi, sitten pamahti. Jos äidin sydän lakkaa piippaamasta, se on viimeinen, mitä äidistä kuulen. Kirkaisu ja pamaus. Eikä äiti sanonut minulle edes hyvää yötä.

Ambulanssi nytkähtää, sitten se jää paikoilleen.

»Perillä ollaan», mies sanoo. Hän tarkoittaa: sairaalassa.

Sairaala on rakennus, jossa hoidetaan sairauksia ja vammoja lääketieteen keinoin.

Mies sanoo: »Alahan tulla, tyttö.»

Jalat kulkevat kuin itsestään ja niin kovaa vauhtia, etten ollenkaan ehdi laskea askeleita. Seuraan miehiä, jotka työntävät rämiseviä paareja isosta lasiovesta räikeänkirkkaan Ensiapu-sanan alitse pitkään käytävään. Kuin käskystä alkaa oikealta ja vasemmalta virrata lisää auttajia ja kiihtyneet äänet pulisevat toistensa suuhun.

»Tänne et pääse mukaan», sanoo vihreäkaapuinen lihava mies, kun olemme tulleet toiselle isolle ovelle pitkän käytävän päähän, ja sysää minua sivuun. »Ihan kohta tulee joku pitämään sinusta huolta.» Miehen etusormi lennähtää osoittamaan seinustan tuoliriviä. »Istu vaikka tuohon odottamaan.»

Minulla on asiaa, mutta sanat eivät tule suusta ulos, ja sitä paitsi mies on jo ajat sitten kääntynyt ja menee muiden auttajien kanssa isosta ovesta sisään. Lasken tuolit – seitsemän. Vihreäkaapuinen lihava mies ei täsmentänyt, mille tuoleista minun kuuluu istua. Olen huomaamattani alkanut pureskella peukalonkynttä. *Keskity, Hannah. Sinä olet jo iso tyttö.*

Istun rivin keskimmaisella tuolilla polvet sylissä koukussa ja nypin mekonhelmasta havunneulasia ja ruskeita kaarnanpalasia. Minusta on tullut tänä iltana aika likainen. Muistan taas Jonathanin. Pikku Jonathan-raukan, joka jäi kotiin ja joutuu siivoamaan. Häntä varmaan itkettää, koska hän ei tiedä, millä saisi tahrat irti olohuoneen matosta. Olen varma, että meillä on varastokomerossa kyllä sopivaa puhdistusainetta, mutta isi on lukinnut oven kahdella lukolla. Se on varotoimenpide. Meillä on paljon varotoimenpiteitä. Pitää aina olla varovainen.

»Hei!» sanoo naisääni.

Pongahdan tuolilta seisomaan.

»Minä olen Ruth, sairaanhoitaja», nainen sanoo ja hymyilee, tarttuu käteeni ja ravistaa sitä. Kerron että nimeni on Hannah ja että se on palindromi. Palindromi on sana, joka on sama etuperin ja takaperin. Todisteeksi tavaan nimeni ensin etu- ja sitten takaperin. Ruth-sairanhoitaja hymyilee edelleen ja sanoo: »Ahaa.»

Ruth-sairanhoitaja on vanhempi kuin äiti, hänellä on harmaat hiukset ja hän on vähän pullea. Hänellä on vaaleankeltaiset sairaalavaatteet ja niiden päällä värikäs villatakki, joka näyttää ihanan lämpimältä. Villatakissa on rintamerkki, jossa on pandan naama. Merkissä lukee: »Be happy.» Se on englantia ja tarkoittaa »ole iloinen». Suupieläni nykii.

»Eikö sinulla ole kenkiä jalassa, lapsi rakas», Ruth-sairanhoitaja huudahtaa, ja minä heiluttelen vasenta isovarvasta, joka pistää sukkahousujen reiästä. Äiti on kerran jo parsinut sen, kerran kun hänellä oli hyvä päivä. Äiti varmasti suuttuisi jos tietäisi, että olen saanut sukkahousut taas rikki.

Ruth-sairanhoitaja ottaa taskustaan nenäliinan, koska luulee että minua itkettää. Sukkahousujen reiän tai äidin takia. En sano, että silmiä vain häikäisee katon loisteputkilamppujen aivan liian kirkas valo, vaan: »Kiitos, onpa huomaavaista.» Pitää aina olla kohtelias. Pitää aina sanoa kiitos ja ole hyvä. Jonathan ja minä sanomme aina kiitos kun äiti antaa meille välipalapatukan, vaikka emme tykkääkään niistä. Välipalapatukat maistuvat meistä pahalta. Mutta niissä on tärkeitä vitamiineja. Kalsiumia ja kaliumia ja magnesiumia ja B-vitamiineja aineenvaihduntaan ja punasolujen muodostumiseen. Syömme joka päivä kolme patukkaa, paitsi silloin, kun varasto on loppu. Silloin toivomme, että isi tulee pian kotiin ja on käynyt kotimatalla kaupassa.

Otan nenäliinan, taputtelen sillä silmiäni ja niistä töräytän nenäni, sitten annan nenäliinan Ruth-sairanhoitajalle takai-

sin. Sellaista, mikä ei ole omaa, ei saa pitää. Se olisi varastamista. Ruth-sairaanhoitaja nauraa ja panee nenäliinan takaisin taskuunsa. Kysyn tietenkin äitiä, mutta Ruth-sairaanhoitaja sanoo vain: »Äitisi on parhaissa mahdollisissa käsissä.» Tiedän kyllä, ettei se ole mikään oikea vastaus, enhän minä ole tyhmä.

»Koska voin mennä äidin luo?» kysyn, mutta siihenkään en saa vastausta.

Sen sijaan Ruth-sairaanhoitaja sanoo, että nyt lähdetään taukotilaan katsomaan, löytyisikö sieltä minulle jotkut läpsykkäät. Läpsykkäät ovat vähän niin kuin kotitossut. Meidän pitää Jonathanin kanssa käyttää kotitossuja, koska lattia on kylmä, mutta yleensä me unohdamme ja likaamme sukamme. Sitten äiti suuttuu, koska vielä ei ole pyykkipäivä, ja isi suuttuu, koska äiti ei ole pessyt lattiaa kunnolla. Puhtaus on tärkeää.

Taukotila on iso huone, vähintään viisikymmentä mittaskelta ovelta vastapäiselle seinälle. Keskellä on kolme pöytää ja jokaisen ympärillä neljä tuolia. Kolme kertaa neljä on kaksitoista. Yksi tuoleista on vinossa. Joku on varmaan istunut siinä, eikä sitten ole laittanut sitä kunnolla paikoilleen kun lähti. Toivottavasti hän sai sen takia satikutia. Järjestys on nimittäin myös tärkeää. Huoneen vasemman seinän täyttää melkein kokonaan metallinen kaapisto, jossa on paljon pieniä lukollisia lokeroita. Melkein kaikissa metallioivissa kuitenkin roikkuu pieni avain. Kaapin vieressä on sänky, sekin metallia. Suoraan edessäpäin on kaksi isoa ikkunaa, joista näkyy yö. Musta ja tähdetön. Oikealla on tiskipöytä ja liesi. Siellä on vedenkeitinkin aukinaisena keskellä työtaso, vaikka kuuma vesi voi olla vaarallista. Kun vesi on yli 45-asteista, ihoon tulee palovamma. Kun vesi on yli 60-asteista, ihosolujen valkuai-

nen hyytyy ja ne kuolevat. Vedenkeittimessä vesi kuumenee sata-asteiseksi. Meilläkin on kotona vedenkeitin, mutta se pannaan aina kaappiin lukkojen taakse.

Ruth-sairaanhoitaja sanoo: »Istu vain alas.»

Kolme kertaa neljä on kaksitoista. Kaksitoista tuolia, täytyy miettiä. Tähdetön pimeys ikkunalasien takana häiritsee.

Keskity, Hannah.

Ruth-sairaanhoitaja menee kaapiston luo ja avaa ja sulkee lokeroita vuoron perään. Hän sanoo pari kertaa pitkään »hmmmmmm» ja siinä välissä lokeroitten ovet kalahtelevat. Ruth-sairaanhoitaja vilkaisee olkansa yli minuun ja sanoo uudestaan: »Istu alas, lapsikulta.»

Ensin ajattelen, että minun pitäisi ehkä istua sille tuolille, joka on jo vinossa. Mutta se ei olisi reilua. Jokaisen kuuluu korjata omat jälkensä. Kantaa vastuuta. *Sinä olet jo iso tyttö, Hannah.* Nyökkään ja lasken salaa, etten tentten teelika mentten. Pelistä pois jää tuoli, jolta näkee hyvin ovelle ja jonka panen tietenkin myöhemmin kunnolla takaisin paikoilleen, kun Ruth-sairaanhoitaja sanoo, että on istuttu tarpeeksi.

»No niin», hän toteaa hymyillen ja kääntyy minuun päin pari vaaleanpunaisia kumiläpsykkäitä kädessään. »Ovathan nämä pikkuisen suuret, mutta paremmat kuin ei mitään.» Ruth-sairaanhoitaja panee läpsykkäät eteeni lattialle ja odottaa, kunnes olen sujauttanut ne jalkaan.

»Kuulepas, Hannah», hän jatkaa sitten ja riisuu samalla villatakkiaan. »Äidilläsi ei ollut onnettomuuden sattuessa käsilaukkua mukana. Meillä ei siis ole häneltä henkilöllisyystodistusta eikä mitään muitakaan papereita.»

Hän tarttuu minua käsivarresta, pitelee kättäni suorana ja keplottelee sen villatakin hihaan.

»Emme siis tiedä äitisi nimeä emmekä osoitetta. Eikä meillä valitettavasti ole myöskään lähiomaisen tietoja.»

»Äidin nimi on Lena», autan, niin kuin jo äsken ambulanssissa. Pitää aina olla avulias. Jonathan ja minä autamme äitiä aina, kun hänellä on tärisevät sormet. Tai kun hän unohtelee juttuja, niin kuin vaikka mitkä meidän nimemme ovat tai milloin on vessa-aika. Saatamme sitten äidin vessaan, jotta hän ei tipahda pytyltä tai tee muita tyhmyyksiä.

Ruth-sairaanhoitaja pukee minulle jo toista hihaa. Selkään leviää ihanasti villatakissa vielä jäljellä oleva lämpö.

»Niin», hän sanoo, »Lena, niinpä niin. Lena vailla sukunimeä. Niin ensihoitaja sen jo kirjasiikin.» Hän huokaisee, ja haistan hänen hengityksensä. Se tuoksuu hammastahnalta. Ruth-sairaanhoitaja kiskoo tuoliani, se raahautuu lattialla kunnes hän pystyy kyykistymään eteeni niin ettei pää kolahda pöydäntulmaan. Pöydäntulma voi olla vaarallinen. Äiti on kolauttanut päänsä pöydäntulmaan jo monta kertaa, kun hän on saanut kohtauksen.

Ruth-sairaanhoitaja alkaa napittaa villatakia kiinni. Piirrän reiteeni etusormella hänen kääntyilevän jakauksensa mutkia. Väkänen oikealle, suoraan, väkänen vasemmalle, suoraan, taas väkänen vasemmalle, ihan kuin vänkyrä salama. Aivan kuin Ruth-sairaanhoitaja tuntisi katseeni päänahassaan, hän katsahtaa äkkiä ylös.

»Voisimmeko me soittaa jollekulle? Sinun isällesi vaikka? Muistatko teidän puhelinnumeron ulkoa?»

Pudistan päätäni.

»Sinulla varmaan on isä?»

Nyökkään.

»Ja hän asuu teidän kanssanne, sinun ja äidin?»

Nyökkään uudestaan.

»Kyllähän meidän pitäisi soittaa hänelle. Hänen täytyy saada tietää, että äiti joutui onnettomuuteen ja te olette täällä

sairaalassa. Isäsi on varmasti kamalan huolissaan, kun teitä ei kuulu kotiin.»

Väkänen oikealle, suoraan, väkänen vasemmalle, suoraan, taas väkänen vasemmalle, niin kuin vänkyrä salama.

»Kuulehan, oletko sinä joskus ennen ollut sairaalassa? Tai onko äiti ollut joskus ennen sairaalassa, tässä sairaalassa vaikkapa? Voitaisiin katsoa meidän huippuvälkyttä tietokoneelta, löytyisikö sieltä teidän puhelinnumero.»

Pudistan päätäni.

»Avohaavoja voi hätätapauksessa sterilisoida myös virtsalla. Virtsa desin fioi, tyrehtyttää verenvuotoa ja lievittää kirvelyä, loppu.»

Ruth-sairaanhoitaja tarttuu käsiini. »Kuulepas Hannah, minä taidan keittää meille teetä. Ja sitten me kaksi rupatellaan ihan kaikessa rauhassa. Miltä kuulostaa?»

»Ai mitä rupatellaan?»

Hannah

Kerro jotain äidistä, ahaa, selvä, mutta ensin minulle ei tule mitään mieleen. Mielessä pyörii vain koko ajan kova pamaus, se kun auto törmäsi äitiin, ja se, miten seuraavan kerran kun räpäytin, äiti makasi auton valokeilassa kylmällä, kovalla maalla kädet ja jalat ihan vinksin vonksin. Äidin iho oli liian valkoinen ja veri, jota valui naaman monista pikku haavoista, liian punaista. Karminpunista. Autonvalojen lasi oli törmäyksessä särkynyt suoraan päin äidin naamaa. Istuin alas tienpien-tareelle, suljin silmät ja kurkistelin välillä vain ihan vähän salaa, kunnes pimeässä alkoi loistaa sininen vilkkuvalo, ambulanssi.

Mutta sitä hän minun ei tarvitse Ruth-sairaanhoitajalle kertoa. Hän tietää, että äiti on ollut onnettomuudessa. Eihän äiti

muuten olisi täällä. Ruth-sairaanhoitaja toljottaa. Kohautan olkapäitä ja puhallan teeheen värisevän kuopan. Se on ruusunmarjateetä, niin Ruth-sairaanhoitaja sanoi, ja myös että hänen tyttärensä tykkäsi pienenä kaikkein eniten ruusunmarjateestä. »Ja sekaan aina iso lusikallinen hunajaa. Semmoinen hunajahiiri koko tyttö.» Hunajahiiri. Ei se varmaan ole mikään oikea sana, mutta se kuulostaa kivalta.

»Tyttö on nimeltään Nina», Ruth-sairaanhoitaja sanoo. »Nina Simonen mukaan, yhden kuuluisan jazz-laulajan. *My baby don't care for shows*», hän alkaa laulaa, eikä kovin hyvin. »*My baby don't care for clothes. My baby just cares for me. Oletkos kuullut?*»

Pudistan päätäni.

»Saatan arvata», hän sanoo nauraen. »Ei kai sinun iässäsi sellaista musiikkia vielä kuunnella. Tai sitten minä lauloin pikkuisen pieleen. No, mutta oli miten oli, kun Nina oli tuon ikäinen kuin sinä, me käytiin leikkipuistossa melkein joka päivä, jos sää vain mitenkään salli. Tai jos ei, niin tehtiin palapeliä tai leivottiin pikkuleipiä. Ja ai että kun Nina olisi syönyt suoraan kulhosta vaikka koko taikinan! Juuri ja juuri riitti puoli pellilistä vielä paistettavaksi.» Ruth-sairaanhoitaja nauraa vieläkin. Hän varmaan tykkää tyttärestään tosi paljon.

»Mekin tehdään palapeliä», sanon. »Mutta pikkuleipiä meillä ei leivota. Äiti on nimittäin välillä semmoinen tohelo, että parempi kun hän ei koske uuniin ollenkaan.»

Kiskaisen kauhuissani käden suun eteen. En saa aina sanoa äitiä toheloksi.

»Hannah?»

Vanhempia pitää aina kunnioittaa.

»Minusta meidän olisi nyt tosi tärkeää puhua teidän isän kanssa», Ruth-sairaanhoitaja sanoo. »Mietipä vähän. Jospa sittenkin muistaisit teidän puhelinnumeron?»

»Ei meillä ole puhelinta.»

»No entäs osoite? Minkänimisellä kadulla te asutte? Voitaisiin lähettää joku hakemaan teidän isää.»

Pudistan päätäni, ihan hitaasti. Ruth-sairaanhoidtaja ei tajua yhtään.

»Eihän meitä saa löytää», kuiskaan.

Lena

Ilma sateen jälkeen. Suklaalevyn ensimmäinen ja viimeinen pala, jotka maistuvat aina parhaalta. Freesian tuoksu. David Bowien Low-levy. Currywurst pitkän illan päätteeksi. Pitkä ilta. Pullean kimalaisen surina. Kaikki mitä aurinko tekee, kun se nousee tai laskee tai ihan vain paistaa. Sininen taivas. Harmaa taivas. Musta taivas. Mikä tahansa taivas. Se, miten äiti muljauttaa silmiään kun tulee ilmoittamatta kylään enkä taaskaan ole tiskannut. Mummon ja vaarin vanha katoksellinen puutarhakeinu, miten se kirskuu kuin laulaisi jotain vinksahattanutta laulua, kun sillä keinuu edestakaisin. Pöljät mansikan ja sitruunanmuotoiset pöytäliinanpainot. Kesätuuli, kasvoilla ja hiuksissa. Meri, sen kohina. Hieno valkoinen hiekka varpaitten välissä...

»Rakastan sinua», mies ähkäisee ja irrottaa tahmean varpalonsa minusta.

»Niin minäkin sinua», vastaan hiljaa ja käperryn kasaan kuin kuoleva kauris.

»... kylkiluiden kaksi viiva neljä sarjamurtuma vasemmalla. Luukalvonalainen verenvuoto...»

Hannah

»Ai meinaatko, että et kerro, missä te asutte?»

Ruth-sairaanhoitaja hymyilee, mutta se ei ole mikään kunnan hymy vaan puolikas vain, oikea suupieli pelkästään hymyilee.

»Minunkin tyttöni tykkäsi pienenä tehdä leikillään kiusaa.»

»Nina», sanon, jotta Ruth-sairaanhoitaja huomaa että olen kuunnellut kunnolla. Pitää aina kuunnella kunnolla.

»Hunajahiiri.»

»Hunajahiiri, sepä juuri», hän sanoo ja nyökkää, työntää teekuppiaan sivuun ja kumartuu vähän pidemmälle pöydän yli. »Ja onhan semmoinen ihan hauskaakin. Mutta kun, tiedätkös Hannah, aina ei ole kiusan eikä leikin aika. Välillä on oikeasti tosi kyseessä. Kun joku on ollut onnettomuudessa ja tuodaan sairaalaan, meidän täytyy ilmoittaa siitä omaisille. Se on velvollisuutemme.»

Yritän olla räpyttämättä, kun Ruth-sairaanhoitaja katsoo minua tuolla tavalla tiukasti. Haluan, että hän räpyttää ensin. Silloin hän nimittäin häviää.

»Joskus, kun joku on loukkaantunut pahasti, niin kuin sinun äitisi, joudutaan tekemään vaikeita päätöksiä.»

Se, kumpi räpyttää silmiä ensin, häviää. Se on pelin sääntö.

»Päätöksiä, joita loukkaantunut ei sillä hetkellä pysty itse tekemään. Ymmärrätkö?»

Ruth-sairaanhoitaja hävisi.

»No, antaa olla», hän puhahtaa.

Peitän suun kädellä ja puren alahuulta, jotta hän ei huomaisi, että minua hymyilyttää. Ei kenellekään saa nauraa, vaikka hän häviäisikin tuijotuskilpailun.

»Ajattelin vain, että voitaisiin vähän jutustella ennen poliisin tuloa.»

Poliisi on valtion turvallisuusviranomainen. Poliisin tehtävänä on tutkia rangaistavia ja lainvastaisia tekoja. Joskus poliisi myös vie lapset pois vanhemmiltaan. Tai vanhemmat lapsiltaan.

»Tuleeko poliisi?»

»Siinä ei ole mitään ihmeellistä. Pitäähän jotenkin saada selville, miten se onnettomuus tapahtui, missä äitisi loukkaantui. Mahdatkohan tietää, mitä liikennepako tarkoittaa?»

»Sana 'liikennepako' kuvaa maantiellä liikkujan luvaton poistumista aiheuttamansa liikenneonnettomuuden tapahtumapaikalta, loppu.»

Ruth-sairaanhoitaja nyökkää. »Se on rikos, ja poliisin täytyy tutkia sitä.»

»Saako se mies sitten satikutia?»

Ruth-sairaanhoitaja siristää silmiään. »Auton ajaja oli siis mies? Miksi sinä sitä kysyt?»

»No kun se mies oli kiltti. Hän huolehti kaikesta ja soitti hätänumeroon. Ja sanoi, että kaikki järjestyy. Mies antoi minulle takkinsakin, kun minua palelsi, kun odotimme ambulanssia. Hän lähtikin ihan vasta juuri ennen ambulanssin tuloa. Mies säikähti varmaan ihan yhtä pahasti kuin äiti ja minä.»

Nyt en enää halua katsoa Ruth-sairaanhoitajaan.

»Eikä onnettomuus edes ollut miehen syy», sanon hiiren sipatuksella. Isi keksi hiiren sipatuksen äidin huonoja päiviä varten. Isi ajatteli että äitiä voi rasittaa jos puhumme liian kovaa. »Äiti tarvitsee nyt hiljaisuutta», isi sanoi aina. »Äiti voi vähän heikosti.»

»Miten niin?» Ruth-sairaanhoitajakin tietää hiiren sipatuksen, sillä hän puhuu nyt itsekin niin. »Kenenkäs syy se sitten oli?»

Mietin hetken, miten sanon sen.

Keskity, Hannah. Sinä olet jo iso tyttö.

»Äiti tekee välillä vahingossa tyhmyyksiä.»

Ruth-sairaanhoitaja näyttää yllättyneeltä. Yllätys on sitä, kun kuulee jotain odottamatonta, tai jotain odottamatonta tapahtuu. Yllätys voi olla jotain kivaa, niin kuin jos vaikka saa lahjan vaikkei ole syntymäpäivä. Minun kissani Tinky-neiti oli sellainen yllätys. Kun isi sinä päivänä tuli kotiin ja sanoi, että hänellä oli jotain minulle, ajattelin uutta kirjaa tai lautapeliä, jota voin pelata Jonathanin kanssa. Sitten isi kuitenkin näytti Tinky-neitiä. Siitä lähtien Tinky-neiti on ollut minun, minun ihan ikioma.

Yllätys voi kuitenkin olla myös jotain pahaa. Äiti, joka rynnäköi ulos keskellä yötä. Tosi paha. Ajattelen äkkiä taas kivoja asioita. Tinky-neitiä, sen juovikasta punaturkkia, joka aina lämpenee niin ihanasti kun istumme yhdessä lattialla kamiinan ääressä. Minulla on kissa sylissä, kädet silittelevät sen turkkia, painan kylmän nenänpääni sen lämpöiseen niskaan. Kissalla on niin söpöt pikkuiset tassut.

»Hannah?»

En tahdo. Tahdon ajatella Tinky-neitiä.

»Onko teillä kotona joskus hankalaa?»

Äiti ei kamalasti pidä Tinky-neidistä. Äiti on joskus potkaissutkin sitä.

»Onko sinulla joskus hankalaa äidin kanssa?»

Sitä paitsi äiti on tohelo, on, vaikka isi sanoisi mitä. Äiti ei saa kamiinaakaan syttymään ilman isin apua.

»Hannah?»

Kerran meillä oli kylmä koko viikon ja meitä palelsi niin, että koko ajan vain nukutti. Mutta äiti on kuitenkin äiti. Kun ajattelen äitiä, tiedän, että tykkään hänestä. Se että tykkää, se on vähän samanlaista kuin onni. Sellainen lämmin tunne, että naurattaa vaikkei ole mitään syytä, vaikkei kukaan ole kerto-

nut vitsiä. Niin kuin Ruth-sairaanhoitajakin nauraa, kun hän puhuu Ninasta. Hunajahiirestä.

»Lapsi pieni, kerro minulle!»

»Minä en tahdo, että poliisi tulee ja hakee äidin!» Se oli leijonankarjhdus.

Hannah

Meillä on yksi leikki, Jonathanilla ja minulla. Sen nimi on: »Miltä se tuntuu?» Keksimme sen jo tosi kauan sitten. En ole ihan varma, mutta ehkä se alkoi siitä kun äiti ensimmäistä kertaa kertoi meille onnesta.

»Onni on erityisen ilahduttava sattumus, kohtalon suotuisa sallimus, loppu.» Olin juuri lukenut niin paksusta kirjasta, joka tietää kaikki vastaukset. Jonathan oli ensin nyökännyt, niin kuin aina kun luen selityksen. Sitten hän kuitenkin siristi silmiään ja kysyi, mitä se oikein tarkoittaa. Sanoin ensin, että hän oli hölmö eikä tainnut kuunnella kunnolla. Pitää aina kuunnella kunnolla. On epäkohteliasta, jos ei kuuntele. Luin kuitenkin kohdan uudestaan, sillä onhan Jonathan minun veljeni, vaikka olisikin vähän hölmö. »Onni on erityisen ilahduttava sattumus, kohtalon suotuisa sallimus.» Sen jälkeen sanoin hyvin hitaasti ja selkeästi: »Loppu», jotta Jonathan käsittäisi, että selitys tuli valmiiksi.

Jonathanilla oli kuitenkin vieläkin silmät viiruina ja hän sanoi: »Itse olet hölmö, kyllä minä sen tajusin. Meinasin, että miltä se tuntuu, sisällä tai jossakin.»

»Miltä onni tuntuu?» kysyimme äidiltä. Äiti otti meidät kainaloon ja sanoi: »Tältä.»

»Lämpimältä», Jonathan sanoi ja arvioi äidin ruumiinlämmön hieman kohonneeksi. Painoin nenän äidin kaulan ja

hartian väliseen kuoppaan. Äiti tuoksui niityltä. Onni tuntuu lämpimältä, kuin olisi pikkuisen kuumetta, sillä on tuoksu ja syke, joka tikuttaa kuin keittiön kellon sekuntiviisari.

Olemme puhuneet Jonathanin kanssa siitäkin miltä säikähdys tuntuu. »Säikähdys on niin kuin korvatillikka», Jonathan ehdotti.

»Joka tulee yllättäen», lisäsin.

Olimme oikeassa. Säikähdys on juuri sellainen. Siltä se näyttää naamallakin. Silmät ammottavat yllätyksestä ja posket punehtuvat hetkessä, kuin niille olisi läimähtänyt kova, näkymätön käsi.

Juuri siltä näyttää nyt Ruth-sairaanhoidaja. Karjaisin hänelle leijonankarjahduksen: »En tahdo, että poliisi tulee ja hakee äidin!»

»Hannah.» Ruth-sairaanhoidajan ääni vingahtaa nyt hiukan. Sekin varmasti johtuu säikähdyksestä. Täytyy kertoa Jonathanille, ajattelen ensimmäiseksi, meidän pitää panna tämä muistiin: säikähdys = korvatillikka + yllätys + vingahtava ääni. Toiseksi muistan taas, että Jonathan on kotona hankaamassa mattoa, ja kolmanneksi, että Ruth-sairaanhoidaja sanoi, että poliisi on tulossa. Nyt tulen surulliseksi, niin että itkettääkin.

Surullisuus ei ole mukava tunne. Kuvittelen sen pieneksi eläimeksi, jolla on paljon pieniä teräviä hampaita. Sellainen asuu jokaisen sisällä. Enimmäkseen se nukkuu, mutta toisinaan se herää, ja sillä on nälkä. Sen ihan tuntee, miten se rupeaa nakertamaan sydäntä. Se ei ole kamalan kova kipu, ei niin, että pitäisi huutaa, mutta alkaa kyllä heikottaa ja tekee mieli lepäämään. Ruth-sairaanhoidaja varmaan huomaa, että minua vähän heikottaa, ja hän unohtaa säikähdyksensä. Tuoli raapii lattiaa kun hän nousee ylös. Hän tulee pöydän ympäri ja painaa pääni paksua, pehmeää rintaansa vasten.

»Tummasävyinen, häiritsevä trilleri.»

– **Publishers Weekly**

Syvällä metsän uumenissa on ikkunaton mökki.

Siellä asuu Lena lapsineen. Heidän elämästään on jo vuosia määrännyt »isi», heidät vanginnut mies. Eräänä yönä he onnistuvat pakenemaan, mutta painajainen on vasta alussa: isiltä ei noin vain karatakaan.

»Verraton jännityskirjallisuuden taidonnäyte.»

– **Financial Times**

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-47726-7